

IKA MARKED

- gennem 27 år

Frede Lauritsen

Den 14. september 1967

Denne dato fødtes et nyt supermarked på Grønlandsgade i Ikast. Efter mange forslag og lange overvejelser enedes vi om, at navnet skulle være - **IKA MARKED**. De tre første bogstaver af bynavnet suppleret med en del af det ord alle på den tid kendte for noget stort - nemlig SUPERMARKED.

For at kalde en butik for et supermarked var det en betingelse, at forretningen havde sin egen slagterafdeling med slagtermester, og hvad der ellers hørte med til en almindelig slagterforretning. Ikke som i dag hvor mange butikker får ferskt, færdigpakket kød fra en slagter eller et slagteri, der har specialiseret sig i opskæring og pakning af kød til videresalg.

Danmarks første supermarked - altså med slagterafdeling, blev åbnet af Hovedstadens Brugsforening ved Islev Station i nov. 1953. Det var en butik på 140 m², hvad der dengang blev betragtet som en meget stor butik.

Nummer 120 af slagsen

Men også i 1967 var der en voldsom opmærksomhed, hver gang et nyt supermarked åbnede, **IKA MARKED** var nr. 120 af slagsen i Danmark. Butikkens størrelse var 266 m², det totale areal med div. baglokaler ca. det dobbelte. I dag kan vi godt grine lidt af størrelsen, for i nutiden betragtes en butik ikke for stor, med mindre den er mindst 1000 m² og helst meget større. Men dengang var IKA MARKED i kundernes bevidsthed meget stor, og væsentlig større end byens øvrige butikker.

Den lille købmandsforretning

Man kan med rette spørge, hvilke forudsætninger jeg havde for, at kunne styre en sådan forretning, og hvordan jeg kom ind i billedet?

Mine forældre havde en lille købmandsforretning på Lemvig-egnen. Her var der i loftbjælkerne slået søm, hvorpå udvalget af isenkram blev hængt op og præsenteret. Her hang pletter og pander, kardæsker, tøjrepæle, petroleumslamper, tæppebankere, spånkurve, træsko osv.

Her havde jeg, siden næsen nåede over diskens kant, hjulpet til med alt, hvad der skete i den lille landforretning, og der skete mange ting. Alt skulle vejes af, så det passede nøje til opskriften - 100 gr. kokosmel, 25 gr. gær, 2 gr. hjortetaksalt osv. Alting foregik efter gammeldags principper, brun sæbe kom hjem i store spande med 50 kilo, sirup i tønder med 200 liter, det gjaldt også eddike og sprit, Kongen af Danmark bolcher i dåser med 5 kilo, gær i pakker af 1 kilo osv. En enkelt gang duperede min far det lille samfund. Han var ellers ikke en mand, der var med på "nymodens pjat," men i 1945 købte han en kuglepen, den kostede 40 kr., et enormt beløb i en tid hvor timelønnen næppe lå over 1 kr. Til gengæld garanterede leverandøren, at den kunne skrive 100 km. Min fars kuglepen var en sensation i den lille by, folk myldrede til for at se dette vidunder: "Du mo da vær towli - 40 kroner." En kuglepen - hvordan kunne det dog lade sig gøre?

I købmandslære

Dengang blev der ikke stillet de store spørgsmålstegn ved, hvad drenge skulle være, når de blev store. Langt de fleste blev som faren, hvad der altså også blev min skæbne. Pigerne bekymrede man sig ikke meget om, de skulle jo "kun" giftes. Flertallet af pigerne kom derfor i huset, de skulle lære at blive husmødre dvs. lave mad, gøre rent, vaske tøj, stryge skjorter ordne have osv.

I tre år var jeg hos en købmand i Tørringhuse ved Lemvig. Men en lærekontrakt blev dengang ikke opfattet som en nødvendighed, så papir på uddannelse har jeg ikke, men tog dog handelsmedhjælpereksamen fra Lemvig Handelsskole. Dernæst kom soldatertiden, der for mit vedkommende blev flyvevåbnet. Herefter tog jeg til Sjælland hos en købmand i Sengeløse, efter et års tid følte jeg trang til at "lugte" til de nymodens supermarkeder, der i disse år dukkede op i de større byer.

Job i supermarked

Jeg søgte job i Hovedstadens Brugsforening, der i daglig tale kaldtes HB. Straks fik jeg tilbudt job i en af landets allernyeste supermarkeder - Milestedet i Rødovre, det var i 1958.

Her så jeg virkelig, hvordan den moderne form for handel fungerede, selv om det ganske vist var i København, men jeg sugede til mig. Butikken og forretningsmetoderne stod i skarp kontrast til mine tidligere handelsmæssige erfaringer, en kolossal kovending. Fra min side var der vel nærmest tale om en form for "spionage," for min plan var allerede dengang at blive selvstændig købmand.

Hvad skete der omkring os i 1958:

*Kong Frederik IX's nytårstale 1. jan. ved taflet på Amalienborg udsendtes for første gang over tv
Danmarks første elektroniske datamaskine DASK blev indviet. Datamaskinen fyldte som
et parcelhus og kunne nogenlunde det samme som en simpel lommeregner i dag
USA opsendte sin første kunstige jorddrabant Alfa Explorer 1, efter fire mislykkede forsøg
Forsøgsanlægget Risø indviedes
Den ny skolelov krævede, at nu skulle også børn på landet gå i skole hver dag
Hulahopringen blev årets dille i legetøj og Barbiedukken blev født
Den private radiostation Radio Mercur startede på skibet "Lucky Star"
Louisiana kunstmuseum for moderne kunst blev åbnet for publikum i Humlebæk
Udtrykket: "Så tar' vi den én gang til for prins Knud" blev født i Falkonerteatret
Manchester Uniteds fodboldhold styrtede ned ved München, 23 mistede livet
Nikita Sergejevitj Khrusjtjov blev Ministerpræsident for Sovjetunionen
Tv-senderne ved Aalborg og Mejrup ved Holstebro indvies. Første transmission fra Hjerl Hede
Kuglepenneunderskrift anerkendes på dokumenter
Blokfløjtespilleren Michala Petri blev født i København
Nordsøværftet i Ringkjøbing stiftes på fundamentet af det tidligere bådbyggeri*

Askov-ophold

Efter et år i HB følte jeg, at kulturen kaldte. Det blev til et ophold på Askov Højskole - højborgen i dansk kulturliv. Det blev et udbytterigt ophold, både på det menneskelige og på det kulturelle plan. Skolens elever bestod af både piger og drenge, noget der i 20-års alderen kan slå vældige gnister. Det gjorde det også for mig, jeg løb varm på en "københavnner" med det urgamle navn - Eva. Vores forelskelse stjal sikkert en ganske stor del af højskolens udvalg af kultur, men det blæste vi en "hatfuld."

København igen

Efter højskoleopholdet tog Eva igen til København, jeg fulgte efter og fik plads hos en mindre, men aktiv købmand på Østerbro. Tidlig morgen kørte jeg på grønttorvet i Valby for at forsyne forretningen med dagfrisk frugt og grøntsager. Om aftenen tog jeg undervisning i dekoration og skilteskrivning på Bergenholz Dekorationsfagskole.

I 1960 ringede bryllupsklokkerne i Brønshøj. Med min unge brud drog jeg igen mod det vestjyske og købte samme år en lille købmandsforretning i Lemvig - *Søvejens Kolonial*.

Hvad skete der omkring os i 1960:

P-pillen blev frigivet, med et voldsomt fald i fødselstallet til følge

63% af den voksne danske befolkning er gift

8% af alle danske børn fødes udenfor ægteskab

Arbejdstiden blev nedsat fra 48 til 45 timer om ugen

Lønnen var ca. 6 kr. i timen

Der fandtes kun 150 edb-maskiner i Danmark

Atomraket fra Holbæk til København mod stationering af atomvåben på dansk grund

Det enorme byggeri i Danmark gjorde, at vi fik Jordens største boligareal pr. indbygger

Jordens befolkning passerede 3 mia.

Danmarks Kommunistiske Parti ryger ud af Folketinget

Tv-sender indvies på Bornholm, der nu også kan se fjernsyn

Det europæisk frihandelsområde EFTA etableres. Danmark er med

Ved OL i Rom vandt Danmark 2 guld-, 3 sølv- og 1 bronzemedalje. Kajakroeren Erik Hansen fra

Holstebro blev den danske helt. Abebe Bikilas vandt marathontløbet på bare tæer. Men

Cykelrytteren Knud Enemark døde efter et styrt.

I udkanten af Kastrup Lufthavn forulykker et fly på vej til Herning. Om bord var otte unge

landsholdspillere i fodbold, alle omkom heriblandt Erling Spalk, Ikast. Kun piloten overlevede.

Den argentinsk fodboldspiller Diego Armando Maradona blev født i Buenos Aires.

Søvejens Kolonial

Og lille var den i sandhed 20 m². Der var højst plads til tre kunder i butikken. Selvbetjening kendtes dengang ikke i Lemvig. Vi havde en lærling og en budcykel. Kunderne taltes op ved at tælle kontrabøgerne. De lå altid meget synlig for kunderne, og ikke mindst hvis der kom kollegaer på besøg, blev der skulet til, hvor høj stabelen af kontrabøger var, for her lå forretningens prestige. Dengang havde folk deres faste købmand. Man gik ikke sådan rundt og handlede her og der - tilbud var ikke kommet på mode.

Efter et år i Lemvig udvidede vi butikken til det dobbelte, altså 40 m². Vores bekymring var, hvordan vi dog skulle få fyldt den store butik op, men det blev selvfølgelig ikke et problem - tværtimod. Køkkenruller var dengang ret ukendte, en nymodens opfindelse, der skulle snakkes for, og det blev der så. Lemvigs befolkning valfartede til Søvejen for at se den store (40 m²) flotte butik. Der faldt mange rosende bemærkninger: "Og så indfører de selvbetjening." Jo, vi var ret stolte - den første selvbetjeningsforretning i Lemvig. Der blev virkelig tilstrømning til vores nye butik.

Udvikling

Skønt der senere skulle blive mange og langt større projekter, er oplevelsen af denne første udvidelse den, der har givet den største glæde og vel også en anelse stolthed.

Samtidig fik vi vores første bil - en lille Goggo Stationcar, som blev brugt til alt, kørsel af varer, bortkørsel af affald og som familiebil. Også her gælder det, at selv om større og bedre biler senere har været på banen, så er den lille undselige Goggo den bil, der skabte den største glæde og stolthed.

På hjemmefronten var der også rimelig aktivitet, hvilket resulterede i en børneflokk på fem. Alle fem har det godt og har hver for sig dannet sin egen lille familie med en efterhånden anselig børneflokk på 21 "frække unger."

Ikast blev en mulighed

Mine ambitioner rakte længere, og her snakker jeg ikke om børn, men om forretningslivet. Familien var ikke begejstret for tanken, for det indebar, at vi skulle flytte, men de talte for døve øren. I 1967 kontaktede jeg vores brancheorganisation De Samvirkende Købmandsforeninger – DSK - for om muligt at komme i betragtning til et af de mange supermarkeder, der dengang blev bygget overalt i landet, og geografisk var jeg ikke så kræsen. Kun tre måneder gik der, så fik jeg forelagt et byggeprojekt i et boligområde i Ikast. Der var allerede bygget en del boligblokke i området, og endnu flere var på tegnebrættet. Bygherren var murermester Henry Henriksen - byens førende entreprenør.

Ret hurtigt blev vi enige om betingelserne, husleje osv., for jeg brændte efter at komme i gang med noget større. Men det var bestemt imod familiens ønsker, Lemvig med sin unikke og skønne natur havde let ved at vinde over satellitbyen Ikast i det flade midtjyske landskab. Efter min mening var der dog langt større forretningsmæssige muligheder i Ikast.

Omkledning

Men var jeg klædt på til en sådan udfordring? Overhovedet ikke. Der var dengang stort set ingen, der var klædt på til en sådan opgave. Det var bare noget, man kastede sig ud i. I de fleste tilfælde gik det godt, for der var en betydelig opbakning fra forbrugerne.

DSK havde sammensat et fire ugers kursus, det foregik i tilknytning til et nyt supermarked i Rødovre. Kurset var beregnet til os, der vovede at gå i gang med projekter, der langt oversteg, hvad vi tidligere havde bakset med. Et sådant kursus deltog jeg i. Det var bestemt fornuftigt, for selv om jeg ikke blev ekspert på fire uger, så blev jeg gjort opmærksom på mange af de ting, der for mig var nyt, så kurset gav et stort udbytte.

IKA MARKED

Mit nye job blev en meget stor omvæltning

Fra en butik på 40 m² skulle jeg nu styre en butik på 266 m².

Fra et totalt areal på 60 m² fik jeg nu 500 m² at holde styr på.

Fra en omsætning på ½ mio. kr. skulle jeg nu takle omkostninger på det samme beløb.

Fra 2 medarbejdere fik jeg nu 20 medarbejdere.

Naturligvis gav det mange overraskelser, og ikke alle var behagelige.

Åbningen af IKA MARKED skete 14. sept. 1967 efter en reception med borgmesteren i spidsen og så mange kunder, at de måtte lukkes ind i hold. Vi havde fx lavet en salgsudstilling med juice, og dengang i 1967 var juice en ukendt vare for ganske mange. Ofte blev der spurgt: "*Juice, hvad er det for noget?*"

Som gave til kunderne købte vi i Phønix Teatret tre forestillinger af filmen: "*I kongens klæ'r.*"

Priseksempler fra åbningen af IKA MARKED i 1967:

Koteletter stk. 98 øre, svinekam uden spæk ½ kg. 6,45 kr., kylling 750 gram 6,38 kr., ½ l. is 1,98 kr., Medova te 25 breve 2,48 kr., mayonnaise tube 150 gr. 1,18 kr., ost 45% ½ kg. 3,44 kr., 1 ds. makrel i tomat 69 øre, 2 kg. sukker 4,25 kr., 7 par sømløse netstrømper 9,95 kr., 30 stk. pålægschokolade 1,98 kr., ¼ kg. smør 2,55 kr., 1/1 fl. rød Aalborg 35,95 kr., Martine 1 liter 23,85 kr., gluten 2½ kg. 3,18 kr., Oma margarine ½ kg. 1,59 kr., bananer 10 stk. 2,38kr.

Hvad skete der omkring os i 1967:

Fysisk afstraffelse i skolerne forbydes

Jyske Bank oprettes. En sammenslutning af fire banker i Kjellerup og Silkeborg

Danmark devaluerer med 7,9% som følge af engelsk devaluering

Partiet VS blev dannet. En protest mod devaluering og indefrysning af en dyrtidsportion

Understøttelsen stiger til 50 kr. om dagen, og der indføres 14-dages løn i industrien

En supertanker søsættes for første gang, dermed bliver transporten af olie billigere

Postnumre indførtes i Danmark

Oms blev ændret til 10% moms

Jens Otto Krag huskes stadig for udtalelsen: "Man har et standpunkt, til man ta'r et nyt"

Prinsesse Margrethe blev gift med sin Henrik i Holmens Kirke

Konstantinos II af Grækenland blev afsat ved et kup af en militærjunta

Pornografien blev frigivet i Danmark. Dog kun tekster - først fra 1969 frigives billeder

Politiet indførte balloner til spiritusprøver

København holdt 800-års jubilæum med verdens længste kaffebord, hvor Preben Uglebjerg

kaldte fra Rådhuspladsen til Kongens Nytorv: "Send lige sukkerskålen herop"

I Sverige indførtes højrekørsel

I Sydafrika blev verdens første hjertetransplantation udført

I Danmark udførtes bypassoperation for første gang

Privat beboelse

Privat boede vi det første år i en lejlighed i Sønderparken, vi skulle jo lige se, om det hele nu også var bæredygtig. Det var det, så året efter byggede Frederik Teglgaard Jakobsen en villa til os på Grønlandsgade, det var dengang i byens udkant. Det var så passende ude på landet, at Johannes Blume Jensens kører en dag traskede rundt i vores nyanlagte have for at finde godbidder - ikke særlig populært. Naturligvis var det et stort hus - 234 m², og selvfølgelig var det hvide sten med fladt tag, det var nemlig tidens mode, men set i bakspejlet ikke særlig fornuftigt.

Ikke helt 0-stillet

Det første år i Ikast gik handelsmæssigt nogenlunde som budgetteret, dvs. et mindre underskud. Og selv om vi havde haft syv gode år i Lemvig med en fornuftig indtjening, så var tallene, vi nu arbejdede med, blevet væsentlig større, decimalen var blevet rykket, så ikke overraskende blev vores egenkapital stærkt reduceret, *men vi var da ikke helt 0-stillet.*

Det ferske kød

Det sværeste i mit nye job var faktisk det ferske kød. Som købmand havde jeg bestemt ikke meget begreb om, hvordan denne sarte vare skulle behandles og forhandles. Derfor havde jeg svært ved på seriøs plan at kommunikere med slagteren. Det resulterede som regel i, at slagteren gjorde, som det passede ham, og det syntes jeg måske ikke altid, var den rette økonomiske beslutning. En oplevelse mange af mine kollegaer kunne nikke genkendende til. Dertil kom, at en stor del af slagterne er ret så temperamentsfulde, og så står de altid med en kniv eller en flækøkse i hånden. Så jeg tog et to ugers kursus på slagteriskolen i Roskilde. Her fik jeg selv kniven i hånden og parterede både ko, gris og lam. Selvfølgelig blev jeg ikke slagter i løbet af to uger, men jeg blev bedre til at tale slagterens sprog og forstå de problemer, denne specielle afdeling nødvendigvis skal tackle.

Steen faldt i vandet

Den 23. okt. 1968 kom en person, som jeg desværre aldrig fandt ud af, hvem var, løbende ind i butikken og sagde: "*Steen er faldet i vandet.*" Vores søn Steen var dengang 2 år, sammen med et par legekammerater var han gået ind i haven ved fabrikken Comet, ca. 300 m fra hvor vi boede. Her havde de et guldfiskebassin, hvori der lå lokkeænder, det fristede børnene, som ville lege med ænderne, men kanten på bassinet var glat af alger, så Steen faldt i bassinet.

Et af de andre børn løb hjem og forklarede efter bedste evner sin mor, hvad der var sket, hvorefter moren løb hen i haven, hvor hun så Steen ligge i vandet. Hun blev så chokeret, at hun ikke turde samle drengen op af vandet, men sprang i stedet ud på vejen, og da der kom en bil, viftede hun med armene, stoppede bilen og forklarede, hvad der var sket. Chaufføren var tømrermester Johannes Sørensen. Han sprang ind i haven, hev drengen op af vandet og begyndte straks at give kunstigt åndedræt. Samtidig gav han den chokerede dame ordre til at ringe efter ambulancen.

På det tidspunkt jeg kom, lå Steen på en bænk, bevidstløs og total hvid i ansigtet, - det blev jeg også. Det var på et hængende hår, men efter et meget langt og kritisk døgn gik det hurtigt fremad, og Steen fik ingen varige men af ulykken. Hans temperatur blev målt til 34°. Ved efterfølgende rekonstruktion af forløbet formodes det, at han har ligget i vandet tæt på et kvarter. To dage senere fik Steen en lillesøster, så der blev atter lykke i det lille hjem, og meget stor var vores taknemlighed.

Udvidelse i 1972

Forretningen gik rigtig godt, så godt at butikken var ved at være for lille. Så i 1972 besluttede vi at gøre selve butikken dobbelt så stor fra de 266 m² til 530 m².

Forud for udvidelsen indbød vi boligforeningens medlemmer i området til en diskussionsaften på Hotel Medi. Her fremlagde jeg vore planer om udvidelsen og modtog fra forbrugerne kritik, ideer og forslag om indretning, varesortiment og forretningspolitik i øvrigt. De forskellige bemærkninger indgik i det endelige resultat.

Dagen før åbningen holdt vi den traditionelle reception for handelsforbindelser, familie og venner. Under receptionen blev et stort kunstværk af Flemming Georgsen, Snejbjerg afsløret på vores facade af formanden for kommunens kulturudvalg Carlo Wichmann Madsen. Kunstværket målte ca. 2 x 8 meter og bestod af otte masonitplader, hvor farverne grøn og orange sammen med hvid dannede en bølgelignende abstrakt bevægelse, ganske flot syntes vi selv og vistnok også mange andre. Af håndværkerne fik vi et meget flot relief udført af keramikeren Flemming Siefert. Et relief der stadig pryder hjemmet.

Samme dag lejede vi Ikast Hallen, hvor vi om eftermiddagen havde ca. 1.200 børn til "*børneåbningsfødselsdagsfest.*" Om aftenen inviterede vi byens borgere til gratis underholdning, en indbydelse ca. 1.500 tog imod. Kaj Løvring optrådte som Eskild fra Svendborg, der netop på det tidspunkt var dugfrisk og utrolig populær, Grethe Mogensen sang tidens populære sange, tryllekunstneren Poul Arland bjergtog publikum og Poul P's orkester fra Skive underholdt med herlig orkestermusik. Et meget populært arrangement med et væld af publikumspræmier, men billigt var det bestemt ikke.

Åbningen af den nye butik skete 14. sept. 1972 netop på butikkens 5 års fødselsdag. Igen var der en brav tilstrømning af kunder. Det havde vi selvfølgelig også håbet.

Priseksempler fra åbningen af det udvidede IKA MARKED i 1972:

Alfa margarine 5x½ kg. 8,95, is 1 liter 4,48 kr., Fluo Calcin tandpasta 5 tuber 10 kr., Hvide Lam bleer 40 stk. 9,98 kr., Klorin 2,98 kr., Guldkorn ½ kg. 3,98 kr., frosne forårsruller 10 stk. 9,98 kr., rejer 250 gr. 7,98 kr., medister 1 kg. 9,95 kr., hamburgerryg ½ kg. 6,95 kr., kirsebærvin 1/1 fl. 9,95 kr., Macon rødvin 1/1 fl. 12,95., Oxford vafler 200 gr. 1,98 kr., Toms Guldbarre 30 stk. 20 kr.,

porrer 10 stk. 2,98 kr., Blå Bånd posesupper frit valg 1,98 kr., mælk 1 liter 1,18 kr. Danmarks laveste pris.

Hvad skete der omkring os i 1972:

Margrethe udråbtes som Danmarks dronning af statsminister Jens Otto Krag
I Simmersted i Sønderjylland vælter en tankbil med 20 tons fenol tæt ved byens vandværk
En ny skolelov indførte ni års skolegang i folkeskolen
I København forsvandt den sidste sporvogn - linie 5
Nordjyllands Kunstmuseum i Aalborg indvies af Dronning Ingrid
Danmark startede produktion af olie
Roskilde Festival afholdtes for første gang under navnet Fantasy Festival
Fremskridtspartiet blev stiftet af advokat Mogens Glistrup. Han foreslog at nedlægge militæret og etablere en telefonsvarer ved grænsen: "Vi overgiver os"
Han ville også nedskære administrationen: "Giv dem en skovl"
Danskerne stemte ja til medlemskab af EF med 63,3%
I kølvandet blev Folkebevægelsen mod EF dannet
Søværnet modtager de første kvindelige konstabelelever på Flådestation Frederikshavn
OL afholdtes i München. Den danske medaljehøst var beskeden 1 guldmedalje. For første gang var håndbold med på programmet. En palæstinensisk terrorgruppe "Sorte September" trængte ind i den israelske lejr, skød to sportsfolk og tog ni som gidsler
Det nødvendige Seminarium i Tvind blev grundlagt af Mogens Amdi Petersen
Verdens første E-mail besked sendtes
Den svenske popgruppe ABBA blev dannet
Anker Jørgensen bliver Danmarks statsminister, hvor han afløste Jens Otto Krag

Bæreposer

Fra 1. dec. 1973 indførtes et gebyr for bæreposer på 25 øre hos samtlige købmænd og supermarkeder i Danmark. Baggrunden for denne beslutning skal findes i energikrisen, med håbet om at kunderne vil bruge bæreposen flere gange og dermed spare energi.

Merkonom

Aftnerne skulle bruges fornuftigt og forretningsmæssigt, så på Ikast Handelsskole tog jeg over en treårig periode merkonomeksamen. Ikke altid var jeg enig i de fine teorier, men man kan så sige, at uenigheden kom op på et højere plan.

Nytårsbranden

Nytårsaften 1973 fik vi en slem forskrækkelse. Efter lukketid havde vi tradition for sammen med personalet at få et glas portvin med kransekage, sige tak for deres indsats i det forløbne år, oplyse årets omsætning og ønske hinanden et godt nytår.

Inden nytårsmiddagen besluttede Eva og jeg, at trille en tur med vores yngste søn, Søren i barnevognen. Da vi igen var på vej mod hjemmet, hørte vi udrykningskøretøjer og bemærkede kraftige røgskyer på himlen, jo nærmere vi kom, jo mere nervøse blev vi, ganske rigtigt - IKA Marked brændte.

En hær af brandbiler stod linet op, brandfolk sprang rundt med slanger, medens røgen væltede ud af døre og vinduer. Da vi kom frem, styrtede jeg ind i butikken, jeg ville ind på kontoret, aner ikke efter hvad, men brandmænd med røgdykkermasker holdt mig korporligt tilbage. Det fik jeg vist aldrig sagt dem tak for. Lokalerne var totalt røgfylde, og i løbet af kort tid stod hele bygningen på over 800 m² ompændt af flammer.

Brandårsagen

Der var sket det, at da vores førstemand efter portvinsarrangementet var kommet hjem, havde han fået besøg af sin nabo. Denne beklagede, at han helt havde glemt at købe noget festligt til den forestående nytårsaften og bad, om han kunne få lidt assistance hertil. Som flink nabo er det jo svært at sige nej, så selvfølgelig ville vores førstemand hjælpe sin nabo.

Da de kom ind i butikken, gik de ned til de resterende nytårsvarer med skæg, ballade og nytårsskyts. Vores førstemand tog en bordbombelignende tingest i hånden og sagde til sin nabo: *"Du skulle prøve de her, de er helt ufarlige,"* og så tændte han den – inden døre. Men den var ikke ufarlig, den spruttede med gnister til alle sider, og sekunder efter antændte den det resterende lager af skyts med det resultat, at raketterne fløj rundt i hele butikken, hvor de antændte, hvad der var brandbart. Førstemanden og hans nabo sprang fortvivlet rundt for at slukke ilden, men raketterne havde tændt ild så mange steder, at deres anstrengelser var håbløse. De ringede til brandvæsenet, der hurtigt var fremme, men det var allerede for sent, intet - absolut intet stod til at redde.

Om vores førstemand tog fejl af den bordbombelignende tingest, eller der var tale om en fabrikationsfejl af produktet, fandt vi aldrig ud af, for alt var væk, og det ændrer jo heller ikke ved det kedelige resultat.

Rekonstruktion

Den kun et år nyudvidede og topmoderne butik samt det tilstødende lager nedbrændte totalt. Arbejdet var gjort effektivt, alt uden undtagelse var ødelagt. De mange billeder, vi har fra branden og den efterfølgende oprydning, taler sit tydelige sprog. Selve kontoret fyldte højst ½ m i højden. Såvel kreditor- som debitorbogholderiet var væk. En enorm rekonstruktion forestod, lettest gik det naturligvis med kreditorerne, de lod hurtigt høre fra sig. Af debitorer har et supermarked ikke mange, men nogle institutioner var der dog, og med deres hjælp fandt vi også ud af det. På kontoret stod pengeboksen med bl.a. vekselkassen. Indmaden forvandlede til en klump smeltet plast, heri sad forskellige mønster. Denne plastklump hører til blandt de klenodier, jeg værner om, klenodier der vækker minder, selv om det i dette tilfælde er deprimerende minder, men den hører med til min tilværelses totale billede.

Bugt med kakerlakkerne

Efter at være kommet til os selv stod Eva og jeg senere på aftenen og betragtede vores livsværk, der langsomt men sikkert forsvandt. Det var svært, meget svært og tårerne fik frit løb. Og dog husker jeg et gran af humor, idet jeg sagde: *"Nu fik vi da endelig bugt med kakerlakkerne."* Kort tid forinden var vi blevet invaderet af disse væsener og havde overvejet, hvordan vi skulle få bugt med dem. Man må nok sige, at midlet var effektivt. Selv om vi havde det rigtig skidt, tror jeg egentlig, at vores førstemand, med sin skyldfølelse, havde det endnu værre. Så vi talte samme aften en del med ham, så han ikke skulle føle, at vi bar nag.

Det blev en nytårsaften, vi aldrig glemmer, en af de oplevelser, der sætter en *"milepæl"* i tilværelsen. Nyheden rygtedes hurtigt ud over by og omegn, så der blev aftenen og natten igennem en kolossal tilstrømning af publikum til dette vel nok til dato største *"nytårsfyrværkeri"* i Ikast. Og der er garanteret mange, der stadig husker dette *"nytårsshow,"* som for os ikke var så morsomt endda. Af og til høres det stadig: *"Kan du huske den nytårsaften, IKA brændte?"*

Ikke helt 0-stillet – men tæt på

Det er altså ikke altid kun naboen, ulykken sker for. Selvfølgelig havde vi forsikret, og der er bestemt ingen grund til at være utilfreds med forsikringsselskabets behandling af sagen. Men man kan nu engang ikke få udbetalt et større beløb, end man har forsikret for. Med min medfødte

påholdenhed havde jeg stærkt underforsikret. Denne påholdenhed blev hermed en særdeles alvorlig afstraffelse og en økonomisk dyr lærestreg. En økonomisk lussing af de store der bedst lader sig forklare ved, at den forsikring, jeg tegnede i den nye forretning efter branden, var præcis dobbelt så stor. *Vi var ikke helt 0-stillet, men det var meget tæt på.*

I det halve år forretningen var ukampdygtig, lejede vi os ind i en nedlagt slagterbutik i kvarteret for hele tiden at være på banen med IKA navnet. Med personalet lavede vi den ordning i den lille butik, at de til normal løn kun var på arbejde hver anden uge. Denne ordning gav hos enkelte en del utilfredshed, hvad jeg aldrig forstod. Set i bakspejlet var den lille butik ikke ulejligheden værd, heller ikke reklameværdien talte af betydning.

Ny forretning

Den nye forretning, som Henry Henriksen A/S byggede op på tomterne, stod klar allerede efter et halvt år - juni 1974. Vi benyttede lejligheden til at bygge butikken 50% større end den nedbrændte, og fik nu 830 m² butiksareal, og et totalt areal på godt 1200 m².

Også denne gang blev der, som det forventedes holdt åbningsreception. Selve åbningsdagen opsendte vi fra forretningens tag 200 balloner med helium. Hver ballon indeholdt et gavekort på 100 kr. Det blev det helt store tilløbsstykke, samtlige gader i hele kvarteret var blokeret af biler, hvor chaufførerne sad med foden på speederen klar til at følge ballonerne ud i det ganske land. Vi var målløse over denne effekt, som vi slet ikke havde forudset. Også i butikken var der en strøm af kunder fra et stort opland.

Priseksempler fra det nybyggede og større IKA MARKED i 1974:

1/2 fl. Rød Ålborg 19,95 kr., 1 kg. hakket oksekød 13,95 kr., 1/2 kg. Karat kaffe 10,95 kr., 40 stk. Hvide Lam bleer 10,95 kr., 10 bananer 5,00 kr., stegepande i teflon 19,85 kr.

Hvad skete der omkring os i 1974:

Skagen Visefestival blev født

Letmælk var for nylig kommet på markedet, og 1 - 2 ørerne forsvundet

Til gengæld udsendes 500-kr. sedler med firben

Aalborg Universitet åbnes

Der indførtes bilfrie søndage efter oliekrisen

Stregkoden blev opfundet

Jesper Tørring vandt europamesterskabet i højdespring med 2,25 m.

Teatergruppen "Solvognens" 35 julemænd uddelte "julegaver" fra Magasin og Illum

Radio Midt & Vest etableres i Holstebro

Der var 90.000 arbejdsløse i Danmark

Timelønnen for håndværk og industri er 26,83 kr.

Richard Nixon trådte tilbage som USA's præsident pga. Watergateaffæren. Han efterfølges af Gerald Rudolph jr. Ford

Det tog kun 1/2 år, så havde vi nået samme omsætning som før branden. Herefter gik omsætningen rigtig stærkt fremad. Faktisk var der år, hvor vi kun var tilfredse, hvis omsætningen steg med mindst 20%. Ikke mindre væsentlig var det, at indtjeningen fulgte pænt med. Økonomisk var det attraktive år for en købmand.

Flycertifikat

En af mine drengedrømme realiserede jeg i 1975. Jeg tog flycertifikat lokket af en kollega, der havde flyvning som hobby og part i en Chesna 170. Det endte med, at jeg kom med i gruppen, så vi var fem, der i fællesskab ejede flyet. Efter rotationsprincippet rådede vi over flyet hver femte uge. At flyve er en meget fascinerende sport. Den største oplevelse var så absolut første gang, jeg sad deroppe i flyet helt alene uden instruktør overladt til min egen skæbne. Det er en ubeskrivelig og fantastisk oplevelse, jeg aldrig glemmer. Fra andre piloter ved jeg, at de har samme oplevelse af deres første soloflyvning. Interessant er det at se vort land som et landkort, og i fugleperspektiv betragte de steder, man kender så godt på landjorden. En af vore ansatte, Anker Gregersen, var en ivrig småfilmfotograf. En del gange havde han sit kamera med på en flyvetur for at filme Ikast By. Resultatet blev en ret god småfilm optaget sidst i 1970-erne - Ikast By - set fra oven. - Måske ret interessant for eftertiden.

Hvad skete der omkring os i 1977:

Planerne om en H.C. Andersen-eventyrpark ved Herning endte med et flop på 20 mio. kr.

Brunkulsmuseet i Søby stiftes

Jydekompagniet eller "Jydebrødrene" startede i Ribe. Flyttede senere til Herning

Et isbjerg på størrelse med Luxembourg eller 40 x 80 km rev sig løs fra Sydpolen

Ørentviste hærger sommerlandet og tvinger mange familier hjem fra ferie

Professionel fodbold indførtes i Danmark

Allan Simonsen blev kåret til "Årets fodboldspiller" i Europa

Danmark devaluerer kronen med 5%. Afgifterne på biler, benzin, spiritus og tobak stiger og momsens forhøjes fra 12½% til 18%

James Earl "Jimmy" Carter bliver USA's præsident

Det gik strygende

Forretningen gik fortsat strygende. I 1977 var vi så meget ovenpå, at kassekreditten var blevet til en foliokonto. "Det var ikke rart." Derfor måtte der igen ske noget i firmaet IKA, mine ambitioner havde endnu ikke toppet. Sommerhus havde vi fået, og lystjagt var ikke lige vores stil. Pludselig blev der en fabrik til salg i centrum af Ikast, Hans Jensens Efterfølger byens ældste trikotagefabrik, der fremstillede Leopard Undertøj. Efter at jeg havde lavet et grundigt analysearbejde af byens og omegnens købekraft og konkurrencesituation samt en lige så grundig drøftelse med revisor og bank, købte vi ejendommen med det formål at bygge et varehus. Samtidig ville vi beholde den eksisterende forretning på Grønlandsgade, der gik særdeles godt og gav et pænt afkast. Det var et stort projekt, samlet et pænt stykke over 10 mio. kr. Langt det meste af fabrikken var totalt uegnet til formålet, men placeringen i absolut centrum af byen, følte jeg, var rigtig. Langt det meste af ejendommen, samt byens gamle Missionshus blev brækket ned og igen bygget hensigtsmæssigt op.

Varehus på Strøget

Da det var en meget markant ejendom i bymidten, havde det naturligvis hele befolkningens bevågenhed. Det blev da også et byggeri, der nøje blev fulgt i avisernes spalter og dagligt studeret af forbipasserendes nysgerrige blikke.

Selv om firmaet var rimelig solidt, skulle der naturligvis lånes en stor pose penge, 7 mio. kr. drejede det sig om. Den socialdemokratiske regering under Anker Jørgensen havde imidlertid bestemt, at så store beløb ikke kunne lånes på det danske pengemarked, så vi måtte til udlandet. Det var også helt fint, for her var renten meget lavere, så det så i første omgang ud som en stor fordel. I et så kompliceret byggeri er der utrolig mange ting at tage stilling til. Jeg blandede mig da også interesseret i alt muligt, men ikke synderlig meget i finansieringen. Det havde jeg ikke meget

forstand på, fordi økonomi egentlig aldrig har haft min store interesse. Derfor lod jeg eksperterne træffe de nødvendige finansielle beslutninger. Min manglende interesse på dette felt har måske netop været min akilleshæl.

En kraftig udvidelse

Den 10. april 1978 åbnede IKA VAREHUS på Strøget. Den gamle fabrik var ændret til ukendelighed. Ejendommens tre etager havde nu i alt 2600 m², hvoraf de 1500 m² var regulær butik. Ud over det traditionelle supermarked i stueetagen etablerede vi vort eget bageri på 1. sal, her indrettede vi også et cafeteria under navnet FADEBURET, der senere fik navnet IKA FEEN. Bageri og cafeteria var for mig noget ganske nyt. Og det var da også i disse to afdelinger, der undertiden opstod problemer, for her kom mine evner til kort. Jeg kunne ikke bare hoppe ind og gøre arbejdet, hvis bageren eller kokken af en eller anden grund ikke dukkede op. På 1. sal indrettede vi desuden en stor butik på 700 m² til nonfood, og gav den navnet KRAMBODEN. Udvalget bestod af isenkram, haveting, brugskunst, tekstiler, garn, legetøj, papirvarer, musik osv. Denne afdeling blev faktisk den mest givtige i hele huset. Måske ikke så underligt for der er ikke tilnærmelsesvis den samme konkurrence på nonfood varer som på fødevarer. Der blev ansat 40 medarbejdere i den nye forretning. Plus de 20 vi havde i Grønlandsgade, var vi nu 60 medarbejdere.

Priseksempler fra åbningen af IKA VAREHUS i 1978:

Macs tandpasta 2 tuber 7,95 kr., poulard 1 kg. 10,95., Dragsbæk margarine 4x½ kg 9,95 kr., Snap cornflakes 1 kg. 7,95., bananer 10 stk. 5,95 kr., champignon ½ kg. 4,95 kr., sødmælk i pose 1 liter 1,89 kr., 2 stk. mørbrad 29,95 kr., ribbensteg ½ kg. 9,95 kr., othellolagkage 10.00 kr., fødselsdagskringle 10.00 kr., hjemmebagt rugbrød 3,95 kr., rosenbrød og romsnegle stk. 1 kr., Gammel Dansk ½ fl. 49,95 kr., strygefri herreskjorte 39,95 kr., knibtang 8,85 kr., Silvana busteholdere 2 stk. 30,00 kr., FADEBURET: Dagens middag 15,00 kr., 1 kop kaffe og 1 stk. kringle 4,00 kr.

Hvad skete der omkring os i 1978:

*Sallingsundbroen blev indviet af Dronning Margrethe
En hedebløge bevirkede, at tusinder af børn landet over fik fri 1. juni
Danmark største vindmølle Tvindmøllen startede produktion af el
Citronhalvmåner så dagens lys, og der blev dannet en citronhalvmåneforening
Ritt Bjerregaard brugte som Danmarks undervisningsminister 57.000 kr. på en parisertur og måtte forlade regeringen
Kønsangivelser forbydes i danske stillingsannoncer
Verdens første reagensglasbarn blev født
Valgretsalderen blev nedsat fra 21 til 18 år
Skarreklit ved Bulbjerg styrtede under et stormvejr i havet
Tv-avisen sendtes for første gang i farver
Hele Danmark så "Matador. "Navnet Korsbæk er sammensat af byerne **Kors-ør** og **Hol-bæk**
WHO erklærer kopper for udryddet i hele verden
Mange danskere oplevede nytårsaften i forsamlingshuse og skoler grundet to døgn snestorm.
Militærets bæltekøretøjer sørgede for ambulance- og sygetransport*

Hård konkurrence

Det første år nåede IKA VAREHUS knapt vort budgetterede mål. Trods det - gjorde det ondt i visse andre forretninger i byen, specielt dem der handlede med fødevarer. Året efter i marts 1979 lukkede Brugsen i Ikast, og selv om det er lidt ufint, ville det være usandt at påstå, at jeg ikke var en anelse

stolt, idet Brugsen fra barns ben har været den store konkurrent. Det gav os naturligvis en stor omsætningsfremgang.

Det var i disse år, discountforretningerne dukkede op overalt i landet. Også her fik jeg lyst at lege med. I 1981 købte jeg en af Ikast mest velrenommerede købmandsforretninger Strøgets Købmand af Tove og Egon Christensen. Butikken lå tæt ved IKA VAREHUS og blev åbnet 31. aug. 1981 som IKA DISCOUNT. Det blev dog aldrig en butik, der er grund til at prale med. Den upersonlige og meget skrabede stil, hvor det kun er prisen, der tæller, passede ikke særlig godt til min personlige opfattelse af, hvordan en butik skal være. Noget jeg på forhånd burde have været klar over.

En kort overgang havde de tre forretninger med navnet IKA ansat 76 medarbejdere. Alle talt med som en person uanset om det var deltidsansatte, flaskedrenge eller rengøringsdamer. Et enkelt år havde vi otte elever, hvad der fra handelsskolens side blev trukket frem som et eksempel til efterlevelse.

De "rentebillige" udlandslån

Men på forretningssiden kom der et stort problem fra en helt anden og ganske uventet kant. Et udlandslån kan, hvis ikke det er kurssikret, være som at spille på travbanen. Det tidligere omtalte rentebillige udlandslån på 7 mio. kr. havde vi, som det var aftalt, gennem tre år (1978-81) afdraget med 700.000 kr. foruden renterne. Efter Chr. Hansens regnebog skulle vi så skyldte 6,3 mio. kr. Men vi havde ingen kurssikring, og Chr. Hansens regnebog er ikke anerkendt ude i den store pengeverden. I de samme år, oplevede Danmark fem devalueringer. Det var stærk medvirkende til en vigende tillid i den globale pengeverden til dansk politik og dermed også til den danske krone, der tabte meget i forhold til andre valutaer. Så i stedet for at skyldte 6,3 mio. kr., var saldoen vokset, så vi nu pludselig skyldte 9 mio. kr. på det samme lån. Med andre ord det "rentebillige" udlandslån havde kostet et tab på 2,7 mio. kr. - Og det var desværre ikke en drøm.

For en amatørøkonom som mig synes det at være umoralsk og det rene bondefangeri, at regeringen appellerede til øget aktivitet i erhvervslivet, og samtidig bestemte, at pengene skulle lånes i udlandet, hvorefter de devaluerede kronen. Man behøver ikke at være professor for at finde ud af, at det er dyrt for låntagere. De erhvervsfolk der havde gjort en ekstra indsats fik ikke et skulderklap, nej, de fik en dolk i ryggen som tak.

Den 30. dec. 1981 blev jeg kaldt til møde i banken. Jeg gik frejdigt og optimistisk derind, for vi havde haft en særdeles god julehandel. Helt ærligt forventede jeg faktisk, at banken ville give mig lidt ros, for vores kassekredit stod næsten på 0. Men realiteten var en ganske anden, beskeden lød uindpakket: "*Vi har lukket kontoen.*"

Lukket konto

Den 30. dec. 1981 blev jeg kaldt til møde i banken. Jeg gik frejdigt og optimistisk derind, for vi havde haft en særdeles god julehandel. I min naivitet forventede jeg faktisk, at banken ville give mig lidt ros, for vores kassekredit stod næsten på 0. Men realiteten var en ganske anden, beskeden lød uindpakket: "*Vi har lukket kontoen.*"

Det var meget snedigt af banken at lukke kontoen, når den stod næsten på 0. Så var det jo ikke banken, men leverandørerne der havde penge i klemme, for netop omkring nytår har leverandørerne særlig meget udestående grundet den netop overståede julehandel. Og ingen kan bedre end banken vurdere det tidspunkt, der for dem er det mest gunstige. Selv om jeg selvfølgelig godt kendte vores store udlandsgæld, var jeg meget overrasket, chokeret og skuffet over meldingen. Psykisk fik jeg det meget skidt. Men der var ingen "*kære mor,*" vi måtte tage en betalingsstandsning.

Igen var vi økonomisk blevet 0-stillet.

Det var en særdeles ubehagelig og tung opgave, da jeg nytårsaftensdag efter lukketid, ved det traditionelle kransekage og portvin arrangement, takkede personalet, for det år der var gået, ønskede godt nytår og med gråd i stemmen og tårer i øjnene, eller rettere - stortudende måtte fortælle, at det, vi havde oparbejdet gennem 22 år, var kuldsejlet. Også hos mange af medarbejderne sås tårer i øjnene. Så kom turen til familie, venner og hele vores omverden - en meget, meget tung og ubehagelig nytårshilsen.

Hvad skete der omkring os i 1981:

Trapholt Kunstmuseum i Kolding blev grundlagt

Begge ægtefæller kan frit vælge den andens efternavn

Holger Danske var ved at smuldre bort i Kronborgs Kasematter

Det fremskudte dige ved Højer blev færdig

AIDS blev registreret for første gang i USA

Hjemmecomputeren kom på markedet

Auktionshuset Sotheby & Co i London solgte en af Marilyn Monroes bh'er for 7.500 kr.

Pave Johannes Paul vakte opsigt, i en tale udelukkede han mulighed for sex i Himlen

Gyldendal offentliggjorde navnene på to oversættere af den franske roman til "Alle mennesker er dødelige." De to er Prins Henrik og Dronning Margrethe

Francois Mitterrand udnævntes til Frankrigs præsident og socialiserede franske virksomheder.

Et stort skred i europæiske valutakurser fulgte. Skidt for en "lille købmand" med store udlandslån

Giftig spiseolie fremstillet af raps blev solgt af gadehandlere i Spanien. Olien var årsag til over hundrede døde og titusinde syge

Dødsstraffen blev afskaffet i Frankrig. Guillotinen blev dermed arbejdsløs

Ronald Wilson Reagan blev valgt til USA's præsident

En ubehagelig tid

Det var uhyre svært at erkende, ikke at kunne slå til. Vel ikke mindst os fra det vestjyske føler det som en æressag, at kunne svare enhver sit, men jeg kunne altså ikke. Det gjorde ondt at pålægge vore leverandører tab. Sværest var det overfor den lokale ølmand og andre mindre leverandører, der var private "småfolk" som os selv. For langt de fleste kom meldingen som en overraskelse, for i al almindelighed har folk den opfattelse, at de, der har store forretninger, også er "smadderfuld" af penge, men det var desværre ikke tilfældet her.

Der fulgte en meget ubehagelig tid. Kundestrømmen gik omgående mærkbart ned, det gamle mundheld: "Rotterne forlader, den synkende skude," er der åbenbart en vis portion sandhed i. Personalet havde selvfølgelig også deres spekulationer, de var naturligvis afhængig af en fortsat indtægt og måtte derfor vurdere situationen, hvorvidt forretningen ville bestå eller lukke, noget jeg ikke havde mulighed for at svare på. Det var en afgørelse, der hang af andre.

Ærlighed drages i tvivl

Vareleveringerne var yderst besværlige, jeg følte mig nærmest betragtet som kriminel. Nogle firmaer gav os den besked, at de sendte varerne, når de havde modtaget pengene. Rart var det heller ikke, når en fragtmænd, der skulle aflevere varer, kom med regningen, og jeg sagde til ham: "Du kan lige læsse varerne af, mens jeg skriver en check," og han så lidt hovent svarede: "Jeg vil ikke modtage en check, kun kontanter, og varerne læsses først af, når jeg har fået pengene." Nej, der findes bestemt ikke megen næstekærlighed i den merkantile verden, hvis ens tal er blevet røde.

Min ærlighed blev gang på gang draget i tvivl, det gjorde ondt - meget ondt. Næsten hver gang regnskabet blev vurderet af kreditorer eller økonomiske eksperter, stoppede de op et bestemt sted i regnskabet: "Nå, har han også flyver," underforstået - han er vist en værre "blærerøv." Og det selv

om flyanparten kun stod til 30.000 kr. et yderst beskedent beløb i forhold til helheden, der talte mange millioner.

Flyanpart sælges

Omgående besluttede jeg at sælge min flypart, men tiden var økonomisk ugunstig. Det var så absolut købers marked, der var ingen "hausse" i fly og da specielt ikke, når den skal sælges. Jeg lavede en byttehandel med en kollega, der havde næse for at opkøbe forretninger, der var i krise samt store varepartier. Fra en nedlagt grossist havde han købt et stort parti beslag, søm og skruer. Så jeg solgte flyveren for "en million," men det var en million søm og skruer, som viste sig stort set at være værdiløse. Det er nok den dårligste handel, jeg nogensinde har lavet. En handel som familien forståeligt nok den dag i dag griner meget af. Heldigvis kan jeg i dag også selv grine af mit tvivlsomme handelstalent. Der var så mange skruer, at der vil være rigeligt med skruer, den dag der skal bruges skruer i låget over mig. Men omvendt følte jeg, at handelen absolut var nødvendig, dårlig eller ej, grundet min troværdighed overfor leverandørerne.

Akkorden i hus

Med et stort stemmeflertal fik vi akkorden i hus. Som tak herfor sendte jeg sammen med første afdrag et personligt brev til alle vore leverandører. Et brev som skulle vise min taknemlighed for den tillid, leverandørerne havde vist ved at stemme for gennemførelse af akkorden, hvorved de samtidig accepterede at kvitte en del af deres tilgodehavende. To af leverandørerne takkede efterfølgende personligt for brevet og nævnte uafhængig af hinanden, at de aldrig tidligere havde modtaget en personlig tak for denne form for hjælp, trods det de adskillige gange havde ydet en tilsvarende hjælp.

Efterhånden som tiden gik, faldt flere og flere brikker på plads. Kun ganske få firmaer lykkedes det ikke at få en normal aftale med. Undertiden havde jeg samvittighedskvaler. På den ene side skyldte vi firmaerne noget, fordi de havde måttet bøde for vores uheld, eller skal vi måske sige ukløgt, på den anden side var jeg nødt til at presse den lavest mulige pris igennem, for vi skulle jo stadig være konkurrencedygtige. Det tog to år at komme gennem den forretningsmæssige del. I dec. 1983 blev sidste rate betalt. Også med denne fulgte igen en personlig hilsen og tak.

Hvad skete der omkring os i 1983:

AIDS blev for nylig registreret for første gang i Danmark

Der var 290.000 arbejdsløse i Danmark

Mund- og klovsyge blev konstateret i Fraugde ved Odense

En meget revolutionerende nyhed blev introduceret i Danmark - Dankortet

Amaliehaven udfør Amalienborg Slot blev åbnet, var bekostet af A.P. Møller-fonden

En hvidhval sås ved Virksund for første gang i danske farvande siden 1905

En sovjetisk forskerstation på Sydpolen målte 89,2⁰ C kuldegrader

Den danske elbil Hope Whisper blev præsenteret i Forum og gjorde sig udødelig ved at køre ind i rækværket. Et genialt reklametrick der omgående gjorde bilen kendt

Hesselø har adskillige gange været et grænsestridsspørgsmål mellem Danmark og Sverige.

En hesseløbo udtrykte det således: "Radiserne herovre har altid været røde og hvide"

Danmarks første reagensglasbefrugtet barn blev født på Rigshospitalet

Aktiv markedsføring

På mange felter følte jeg, at vi gennem årene havde været ret aktive i markedsføring.

Vi fik installeret posthus i Grønlandsgade, så jeg blev faktisk postmester - om end "forloren."

Ofte havde vi besøg af skoler, foreninger, kollegaer eller andre grupper, der blev vist rundt i IKA VAREHUS og fik fortalt virksomhedens historie, såvel gode som mindre gode beretninger.

Til reklame brugte vi mellem ½ og 1 mio. kr. om året. Ofte forsøgte vi os med utraditionelle annoncer og specielle reklamefremstød.

Vi har lejet en skov en søndag i december, hvor folk med deres børn kunne skove familiens eget juletræ, gå sig en motionstur, møde julenissen med sæk på ryggen, hvori der var godter til børnene, få sig et krus gløgg med æbleskiver. Arrangementet var så vellykket, at det gav store trafikproblemer, for tilstrømningen på de mindre skovveje var langt større end forventet.

Vi har bagt en kagemand på ikke mindre end 200 kg til et gågadearrangement, den blev for øvrigt konsumeret på ½ time.

Et par gange opnåede Ikast at blive udråbt til Danmarks billigste by, hvad vi også mener at have vores andel i. Vi har flere år været med i det årlige vinkapløb efter årets beaujolais nouveau, dels alene og dels sammen med kollegaer i vores ERFA-gruppe.

Cleo stegte frikadeller

Tv lavede en udsendelse om den alsidige Cleo. Et af indslagene var, at Cleo i et reklamefremstød for Dragsbæk Margarine stegte frikadeller som smagsprøver i en butik. Arrangementet foregik i IKA VAREHUS på Strøget. Under fem minutter varede dette indslag i den samlede tv-udsendelse, men det tog tv-holdet, på mindst en halv snes mænd, hele dagen fra morgen til aften, hvor vi dagen igennem overalt måtte forcere tykke kabler. Naturligvis havde vi gennem annonceringen fortalt, at tv optog arrangementet. Tilstrømningen af kunder var overvældende. Alle ville smage Cleos frikadeller, og allerhelst ville de i fjernsynet. Der var så mange kunder i butikken, at al trafik blev blokeret. Efter lukketid måtte vi tømme mange kundevogne, idet adskillige kunder ganske forståeligt havde mistet tålmodigheden og ladet vognene stå.

Og der kunne nævnes mange flere eksempler på utraditionelle reklamefremstød.

Et godt papir

Igen havde vi fået nogenlunde styr på forretningerne også økonomisk og denne gang uden lån i udlandet. Kurven gik den rigtige vej, og i 1985 nåede vi 50 mio. kr. i omsætning. Det var igen blevet sjovt at være købmand, og økonomien kunne også bære. Anstrengelserne for at rette op på skuden havde båret frugt. Vi var igen blevet det, man kalder "*et godt papir*" - virkelig en skøn fornemmelse ovenpå de tidligere økonomiske trængsler. Med denne baggrund blev en tiltrængt modernisering af IKA VAREHUS sat i gang. En udgift der efter færdiggørelsen ville ligge i omegnen af 3 mio. kr.

Kartoffelkur

Men træerne vokser ikke ind i himlen. Den 13. okt. 1986 vedtog Folketinget en ny kur - Kartoffelkuren. Formålet var at begrænse forbruget ved at pålægge private lån en renteaftag på 20%. Virkningen fik, som regeringen håbede, en voldsom effekt, forbruget blev vingskudt i godt to år frem til afgiftens ophævelse i 1989. Resultatet blev for os som for den øvrige detailhandel et dyk i omsætningen, og en ubehagelig bremseklods på den positive salgsudvikling, som vi ovenpå vore vanskeligheder havde så hårdt brug for.

Hvad skete der omkring os i 1986:

Dansk retskrivningsordbog foreslog nye stavemåder som fx: "Majonæse," "remulade," "rostbøf" og "konjak." Utallige protesterede og forslaget blev trukket tilbage
Hastighedsgrænsen i byområder blev nedsat fra 60 til 50 km/t
Det blå EF-flag med 12 gyldne stjerner i ring blev hejst for første gang i Bruxelles

*Kartoffelkuren blev vedtaget af Folketinget for at begrænse forbruget. Kuren fik stor effekt
 Fælles Kurs - nyt politisk parti stiftes af sømandsformand Preben Møller Hansen
 Folkeuniversitetscenteret Skærum Mølle S for Vemb stiftes. Stedet omfatter et Teglværksmuseum,
 Den gamle Brugs, Det gamle Landbokøkken og Per Kirkebys Stenhuset
 Den færøske fisker Ove Joensen roer i en åben robåd 900 sømil fra Færøerne til Danmark
 Sveriges statsminister Oluf Palme blev myrdet på åben gade i Stockholm
 Italienerne fuskede med deres vin ved at iblande træsprit. Blev skyld i 20 dødsfald
 Som konsekvens heraf forbød Danmark import af italiensk vin
 En atomreaktor eksploderede i Ukraine, Tjernobylkatastrofen var en tragisk kendsgerning
 Challenger opsendtes fra Cape Canaveral. Kun 72 sek. efter opsendelsen eksploderer rumfærgen,
 alle syv ombordværende omkom
 Tre forklædte røvere tømmer Daells Varehus' hovedkasse for 5,5 mio. kr., som de stikker af med i
 en barnevogn
 Jordens bebos nu af 5 mia. mennesker*

Skilsmisse

Men Kartoffelkuren blev hverken den eneste eller værste ubehagelighed i 1986. Fra en helt anden og ganske uventet kant kom der en langt mere alvorlig og meget personlig forhindring. Min kone ønskede ikke mere, vi skulle følges gennem livet. Et hårdt slag efter 26 års ægteskab. Min verden styrtede i grus, og mit selvværd kunne ligge i et fingerbøl. I efterrationaliseringens klare lys kan jeg godt se, at jeg gennem årene havde gået meget mere op i forretning og karriere end i at pleje privatlivet. Derfor skal der her lyde en skarp advarsel til alle travle mænd: *"Hvornår har du sidst givet din elskede et knus? Kærligheden skal plejes, hvis du vil beholde den - så giv din kone opmærksomhed og et ordentlig kram, ellers risikerer du, der kommer en anden og gør det, - og det kan få alvorlige konsekvenser."*

En skilsmisse er en hård psykisk belastning for alle parter - ikke mindst for børnene, hvad alt for mange kan tale med om. Efter skilsmissen blev der stille omkring mig, såvel i forretningsmiljøet som i vennekredsen. Sikkert ikke af ond mening, men ingen ved, hvordan de skal gebærde sig, når andre har det svært. Næsten alle er bange for at såre og forbliver derfor tavse. Resultatet blev for mig en overvældende følelse af forladthed. Var der endelig en af vennerne, der reagerede, var jeg så sårbar, at det mindste ord sagt i en forkert sammenhæng let fik mig til at overreagere, og et skævt ord kunne få mig til at afbryde forbindelse med venner, jeg havde haft i årevis. Realitet og retfærdighed kunne ikke klare sig over for indre følelser. Som købmand var jeg total ineffektiv og handlingslammet.

At dele de ting, der havde prydet vort hjem, var en følelsesladet og ubehagelig opgave, der gjorde meget, meget ondt. Sådan set havde vi mere end rigeligt til to hjem, men mange af tingene havde sine personlige minder, minder der pludselig trådte frem i et helt andet lys.

I begyndelsen fyldte den økonomiske side af skilsmissen ikke særlig meget i mine tanker, der var blokeret af sårede følelser. Men økonomien blev en væsentlig og ubehagelig medspiller, i den tid der kom. Firmaets aktiver skulle nu deles i to, så jeg måtte tage det lån i forretningsejendommen, der var muligt. Resultatet blev, at huslejen steg til det dobbelte. Det faldt mig ikke ind at overveje salg af forretningerne, hvad der set i bakspejlet havde været det eneste rigtige.

Overdækning af gågaden

Gennem flere år havde vi på Strøget arbejdet med planer om en overdækning af gågaden. - Nu skulle det være. Jeg har altid været meget positiv omkring sammenholdet i byens detailhandel, men i nuværende situation kunne jeg godt se, at en udgift på over ½ mio. kr., som var min andel til overdækningen, ikke kom særlig belejligt. IKA VAREHUS udgjorde en væsentlig del af gågadens

samlede areal, så jeg fik meget klart at vide, at hvis ikke jeg gik med, blev der ikke nogen overdækning. En del år sad jeg som formand i Gågadeforeningen, og som formand var det svært at sige nej til det, jeg og foreningen havde arbejdet for, så selvfølgelig gik jeg med.

En ulykke kommer sjældent alene

Få måneder efter læstes med store overskrifter i avisen: "*Storcenter i Ikast bymidte.*" Centret blev bakket meget kraftigt op af de fleste politikere, embedsmænd og langt de fleste detailhandlere, der så centret som et positivt image for byen: *Vi skulle også i vores by have noget stort.*

Det sås tydeligt, hvilke typer af detailhandlere der følte det som en fordel at få en storbutik til byen, dem, der ikke ville mærke det som smerter på egen lomme. Ikke spor underligt - sådan er det alle steder i den slags sager. Og forbrugerne, der så hen til en skærpet priskonkurrence, var naturligvis henrykte. Politikerne ændrede lokalplanen for området og fik dermed byggeriet lovliggjort, en fremgangsmåde, der er set adskillige steder i vort land. Borgmesteren garanterede galant for lejemål, specielt på første sal, ifald der ikke skulle komme lejere nok i centret. Med disse forskellige former for hjælp undervejs blev projektet gennemført. Afstanden til IKA VAREHUS var kun ca. 200 m. Den nye storbutik - Kvickly - fik som opgave at omsætte for 80 mio. kr., men fodnoten var meget væsentlig: - *uanset hvor røde tallene måtte blive.*

Røde tal

De første par år var Kvicklys tal meget røde, et underskud på omkring 20.000 kr. - *om dagen*, svarende til 5 mio. kr. på et år. Velkomsten var som det sig hør og bør - overvældende. Også fagforeningen HK huskede at møde op med blomster som tak for de mange nye arbejdspladser. Kvickly blev aldrig den succes, de havde håbet, de måtte lukke feb. 2006 efter 15 år med konstant underskud. Lidt tragikomisk, men det fik jeg jo ikke megen fornøjelse af. Det kan godt få en til at stille spørgsmålet, hvor fornuftigt har det hele været? Kommunekassen har næppe indkasseret skatte kroner fra den kant. Mine skatte kroner forsvandt og visse andre detailhandlers skatte kroner er sikkert blevet minimeret. Det understreger kun, hvor svært det er at være en lille selvstændig købmand i det store spil.

Kravet til mig fra banken var at forbedre det økonomiske resultat. *Skær ned på omkostningerne og sæt indtjeningen i vejret* - lød den barske ordre. Det var en fuldstændig urealistisk kombination. Salgsfremgang i herværende situation var den rene utopi. Og konkurrencen havde naturligvis bevirket, at prisniveauet var blevet skruet ned. Forbrugerne havde fået en indkøbsmulighed mere, som mange naturligvis benyttede sig af ved at købte de bedste tilbud i de enkelte forretninger. Resultatet var ikke overraskende, kundens køb pr. besøg blev mindre og avancen faldt.

Igen 0-stillet

Det sidste par af mine 34 år som selvstændig købmand havde jeg meget gerne været foruden.

At jeg igen var blevet 0-stillet, det var til at bære, men de menneskelige omkostninger var utrolig nedslidende. Set i det berømte bakspejl skulle jeg have forsøgt at sælge forretningerne samtidig med skilsmissen, det havde klart været den allerbedste løsning. Så var jeg blevet sparet for en lang række meget ubehagelige situationer. Min økonomi var nemlig blevet stærkt vingeskudt.

At styre en virksomhed, der har fremgang, er ingen kunst. Det er på nedturen vanskelighederne viser sig. Den sidste og nedslidende fase af IKA's historie er en fortælling på adskillige sider, men det er en særdeles bedrøvelig historie, der her gøres kort.

Nedtrapning

Der er ikke meget ved at være foran sin tid, hvis det går ned ad bakke. Gradvis blev de omkostningskrævende afdelinger nedtrappet. Men de forskellige tiltag for at minimere omkostningerne hjalp ikke stort, for indtjeningen faldt tilsvarende. Af hele den meget ubehagelig og tunge proces med at skære ned, var det allerværste, at skulle fyre vellidt og dygtigt personale. Selv om mange af dem viste forståelse for situationen, gjorde det meget ondt hver gang. På alle måder nærmede vi os discountniveauet, hvor butikkernes standard og service kom ned på et for mig uacceptabelt niveau. Og psyken havde det ganske forfærdeligt. Alt i alt gav de forskellige anstrengelser et ”forkølet” resultat.

Håbløs økonomisk situation

Tiden læger alle sår, ja vel, men rynkerne - - - de blir' der

Et forsøg på sanering af ejendommens gæld var tæt på at lykkes. Kreditforeningen accepterede et oplæg syet af mit lokale pengeinstitut, men samme pengeinstitut holdt ikke sit ord. De var åbenbart overrasket over Kreditforeningens accept, men banken troede ikke på den skrantende købmand. Men hvis denne historie skulle fortælles af banken, ville den sikkert være ganske ukendelig. Generelt er det blevet min opfattelse, når vi taler om økonomi, at ord som moral og samvittighed ikke vejer tungt på vægtskålen. Et mundtligt tilsagn er intet værd, for det er håbløst at bevise, og et strengt fortroligt budskab kommer med lethed på den forkerte side ”disken.”

Situationen var økonomisk håbløs, i 1994 var min tid som købmand - *en saga blot*. Det nye center trak fire fødevarerbutikker med i købet. Uheldigvis var to af dem mine. Men HK ”glemte” at komme med en buket til de over 50 medarbejdere, jeg måtte fyre.

Jeg bør dog huske på, at 30 år tidligere var det mig, der var den store - og årsag til, at andre både små og store måtte lukke.

Hvad skete der omkring os i 1994:

*Den katolske kirkes overhoved Pave Johannes Paul II indrømmede omsider - Jorden er rund
 Museet for Religiøs Kunst blev indviet i den nedbrændte Pavillon på Strandvejen i Lemvig
 Tunnellen under Engelske Kanal blev åbnet af Dronning Elizabeth og Præsident Mitterrand
 Fonnesbæk Kirke i Ikast med sin markante Himmelstige blev indviet
 Op mod en mio. mennesker blev slagtet i borgerkrigen i Rwanda mellem hutuer og tutsier
 Elmuseet ved Tange Sø åbnede
 Passagerfærgeren Estonia forliste i Østersøen. Årsagen skyldtes en defekt bovport
 47% af alle danske børn fødes udenfor ægteskab
 Der findes 1,9 mio. personbiler i Danmark
 Der findes 108 højskoler i Danmark
 Finland stemmer sig ind i EU med 57,1% jastemmer
 Sverige stemmer sig ind i EU med 52% jastemmer
 Derimod stemmer 52,2% af nordmændene nej til EU*

Afsked med jobbet

Vær flink mod de mennesker du møder på din vej op, for du vil møde dem igen på vejen ned

Da jeg tog afsked med mit job, blev der stille omkring mig - meget stille. Det pulveriserende erhvervsliv lod ikke høre meget fra sig. Fra ca. 50 breve, 25 telefonsamtaler og 3-5 repræsentanter om dagen og stort set til 0. Det er et ordentligt dyk, en voldsom ændring på hverdagen. Jeg troede i min naivitet, at ”Per og Poul” ville komme til døren for en snak over en kop øl, men det skal man ikke forvente. Tidligere hørte jeg til dem, der sagde: *Der er altid arbejde, til dem der vil arbejde.*

Men jeg må erkende, det er ikke sandheden, jeg ser nu visse ting fra den anden strandbred.

Enkelte gange er jeg, måske nok ufortjent, men alligevel ikke uden stolthed, blevet fremhævet som en af de aktive i branchen, der tog initiativer og ikke var bange for at sætte noget i gang. Det har ændret sig – meget. En person, der står i *Ribers*, er ikke så interessant, som en person der står i *Den Blå Bog*.

Jeg tør næsten ikke tænke på, hvad der var sket, hvis de forskellige tiltag var lykkedes. Havde jeg mon stadig været købmand? Og havde det været lykken? Det er en helt, helt anden historie. I dag kunne jeg bestemt ikke tænke mig at vende tilbage til den verden, hvor alt måles i kroner og ører.

Nyt liv

Min verden er blevet meget anderledes, nu kan jeg spille kort om aftenen uden at falde i søvn.

Ingen tyverialarm ringer midt om natten, og nøglebundtet fylder ikke så meget i bukselommen. Børnene siger, at nu hører jeg ligefrem efter, hvad de siger. Og som en af naboerne skrev i et brev: "*Nu har du jo også tid til at være nabo.*"

Den bedste medicin for at komme over sin traume efter en skilsmisse er uden tvivl at møde en person, der fortæller, at du slet ikke er så ganske umulig, som du bilder dig ind. For nogle tager det flere år at komme over en skilsmisse, nogle kommer aldrig igennem. Jeg slap let, idet jeg mødte Hanne indenfor det første år. Desværre for hende nåede hun kun at opleve de sidste ubehagelige og stygge år af mit købmandsliv. Det er synd for hende, for de var meget, meget anderledes end de tidligere, der trods "*øretæver*" ind imellem har givet mange glæder.

Tilsammen har vi syv børn, syv svigerbørn og enogtyve børnebørn, ja, du læste rigtigt - 21. Så når alle er hjemme, kommer alle pladerne i bordet. Alle kommer fint ud af det med hinanden. Hvad kan man ønske sig mere, så der er i dag bestemt ingen grund til at have ondt af mig. *Hvad betyder det, om man er millionær, - bare man kan leve som en.*

I 1996 flyttede vi til Ringkjøbing, hvor Hanne tidligere boede. Efter det forretningsmæssige kollaps, havde jeg ikke i samme grad som tidligere følelsen af at høre til i Ikast. Jeg var også meget flov over ikke at kunne slå til.

Hvad skete der omkring os i 1996:

Kunstmuseet Arken i Ishøj indvies

Den sorte busterminal på Københavns Rådhusplads blev indviet

Kun 6 par storke ynglede i Danmark

De danske "Jernladies" genvandt EM titlen i håndbold ved i finalen at slå Norge 25-23

Bjarne Riis "Ørnen fra Herning" vandt under stor opmærksomhed årets Tour de France

16 kaskelothvaler strandede på Rømø

Ved OL i Atlanta vandt Danmark 6 medaljer - 4 af guld 1 af sølv og 1 af bronze

Den amerikanske rumfærge Atlantis sammenkobles med den russiske rumstation Mir. Astronauter og kosmonauter giver hinanden endnu en oplevelse

Fritidsforsker

Da min arbejdstid tidligere lå omkring 70-80 timer om ugen, var det vigtigt at erstatte de mange timer med noget aktivt og positivt. Jeg begyndte HF kurser på VUC, tog de enkeltfag, der interesserede mig, fik her indsigt i mange andre interessante sider af tilværelsen og mødte andre og meget forskellige mennesker. Derudover deltager vi begge aktivt i mange forskellige foreninger.

På arbejdsmarkedet har jeg gennem årene i Ringkjøbing haft to job. Det ene som kirkegårdsgraver hvor jeg dog er holdt. Det andet et chaufførjob for en synshandicappet ved Ringkjøbing Amt senere Ringkjøbing-Skjern Kommune. Så jeg har modtaget løn både fra Vor Herre og fra myndighederne.

Menneskeligt har ændringen været meget positiv. Hanne og jeg nyder familien, vennerne, vores skønne natur og har i det hele taget tid til at tænke lidt længere og dybere over livets mysterier.

Jeg er bestemt ikke bitter, det ville heller ikke gavne en tøddel. Jeg har det faktisk rigtig godt, men nogle "øretæver" har jeg måttet indkassere - fortjent eller ufortjent. Men der er en hel del mennesker, der har skiftet plads på min personlige hitliste.

De menneskelige værdier tæller langt mere end de økonomiske værdier.

*Livet er pragtfuldt
- alternativet er der ikke meget ved
Frede Lauritsen*

Tidligere udgivelser:

- 1980 Andorra
 1987 Arnold - novelle
 1990 Thailand på godt og ondt
 1991 Sydamerika Chile - Brasilien
 1992 "Jambo" Kenya - du forunderlige land
 1993 Barnløshed - adoption
 1994 En lille bid af tilskudssamfundet: "Jeg løfter røret"
 1994 Mine Tidsbilleder. Kronologiske leksika. *Ajourføres løbende*
 1994 Leksikassen. Ord jeg er ramlet i uden til fulde at forstå *Ajourføres løbende*
 1994 Søren Aabye Kierkegaard - hvordan var han egentlig? *Revideret 2007 og 2013*
 1995 De Slesvigske Krige
 1995 Østeuropa i forandring
 1995 Colombia - smuk og mangfoldig
 1996 Hærvejens historie - i cykelhøjde
 1996 Øretæver i tilværelsen
 1996 Æseløre - litteraturanmeldelser *Ajourføres løbende*
 1997 En dag i 1997
 1997 Budapest & Ungarn - i efterårsdragt
 1997 Lolland-Falster & Møn - i cykelhøjde
 1997 Ego - det bevidste jeg
 1997 En lille stump af det mægtige Kina
 1998 Storebælt - i cykelhøjde
 1999 Skt. Petersborg - paladsernes by bygget på sumpen
 1999 Sjælland Stevns - Masnedø - Asnæs - i cykelhøjde
 1999 Et eventyr om julenissens morgensvømmetur
 2000 Madeira - en blomstrende ø
 2000 Rom - Den evige Stad
 2001 En lille stump af Himalaya - verdens tag
 2001 Samos - en ferieø for alle
 2001 Samsø - i cykelhøjde
 2002 Limfjorden Ø - i cykelhøjde
 2002 Vest Stadil Fjord - i cykelhøjde
 2002 Wien - musikkens by
 2002 Mozart - hvordan var han egentlig?
 2002 Egypten - Nilens gave
 2003 Steen Steensen Blicher - hvordan var han egentlig? *Revideret 2010*
 2003 Vietnam - Østens smukke, venlige land i forandring
 2003 Limfjorden V - i cykelhøjde
 2003 Ragna Tang - en legende
 2004 Grænselandet - i cykelhøjde
 2005 H.C. Andersen - hvordan var han egentlig?
 2005 Mexicos - Store Riger
 2005 Sjælland N - i cykelhøjde
 2005 Paris - byernes by
 2006 IKA MARKED - gennem 27 år
 2006 Skal vi hejse Dannebrog, eller skal vi brænde det?

- 2006 Hven – i cykelhøjde
2006 Sydfyn og Det Fynske Øhav - i cykelhøjde
2006 Bulgarien – et smukt og alsidigt land
2006 Sydafrika – en regnbuenation
2007 Kaj Munk - hvordan var han egentlig? *Revideret 2012*
2007 Vendsyssel - i cykelhøjde
2007 N.F.S. Grundtvig - hvordan var han egentlig?
2007 Cornwall – den sydvestlige del af England
2008 Læsø "Kattegats Perle" – i cykelhøjde
2008 Ti Radioforedrag - fra The Big Bang til år 1380
2009 Ti Radioforedrag - fra år 1380 til år 1682
2009 Chile – det lange land i ly af Andesbjergene Peru – inkaernes land
2009 Lissabon – en smuk og alsidig by
2010 Bornholm – i cykelhøjde
2010 Canada - på tværs. Fra Newfoundland til Vancouver
2010 Julemærkets historie
2011 Hvidsten - gruppen
2011 Mariager Fjord og omegn - i cykelhøjde
2011 Tyrkiet - med fødderne i to kontinenter
2011 En lille julemus på spil
2012 Fregatten Jylland
2012 Kreta - Grækenlands største ø
2012 Ringkjøbing Fjord og omegn - i cykelhøjde
2013 Ringkjøbing By - i gåhøjde *På vej*
2013 Ecuador og Galapagos - riget på ækvator
2013 Holland - næsten i forårsdragt

Frede Lauritsen - Herningvej 7B ^{1.4.} 6950 Ringkjøbing
Tf: 97 32 15 32 - 23 31 12 43
Mail: fredelau@webspeed.dk
Hjemmeside: www.h-f-lauritsen.dk